

Zijn deuren gesloten

de enige is in Pulderbos, heeft ervoor gezorgd dat ze ook wat karakter in de aanblik heeft. "Zo kunnen de mensen toch nog een schellike heep kopen zonder naar de supermarkt te moeten." Want die supermarkt ligt ver. "Te ver om met de fiets te doen. Zeker vijf kilometer, langs een drukke weg." Met de bus e maar toe gaan, is lastig. "Je moet dan al veel tijd hebben en aan de halte - er is eenje voor heel het dorp - geraken. Voor een beetje beleg doe je dat niet, hé?" Pulderbos is wat verveest, geeft ze toe. "Op de cafes en onze zaak na is er niks. De mensen klagen daar wel eens over, maar toch vooral over de geldautomat die weg is. De dichtstbijzijnde is nog verder dan de supermarkt." Maria vindt het erg. "Het is hier goed wonen, maar het wordt dood."

Het platteland verouderd sneller

Door de stijgende levensverwachting is het aandeel van de ouderen in de bevolking sowieso groter geworden de afgelopen twintig jaar. In die periode steeg het aantal 80-plussers met 64 procent in totaal, maar op het platteland verdubbelt het zelfs. De aanwezigheid van woonzorgcentra - voornamelijk op het iets

dichter bevolkte platteland - heeft daar veel mee te maken. Het meest opvallend is de krimp bij de 20- tot 39-jarigen op het platteland, die in groten getale naar de stad trekken. Maar ook het aandeel van 50-jarigen stijgt opmerkelijk op den buiten, waar de vergrijzing groter is dan in de 13 centrumsteden.

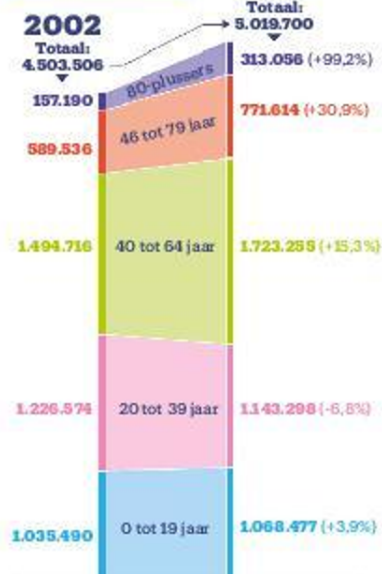
Aangroei per leeftijd

In de centrumsteden*

* Centrumsteden: Antwerpen, Mechelen, Turnhout, Leuven, Brugge, Kortrijk, Oostende, Roeselare, Aalst, Gent, Sint-Niklaas, Genk, Hasselt

Op het platteland

Bron: Statbel

Socioloog Pascal De Decker

"De meeste verkozenen wonen zélf op het platteland. En nu pas zien ze een probleem?"

Er is een stuitend gebrek aan visie én beleid om het platteland een betere plek te geven dan het verdomhoekje waarin het nu zit, zegt socioloog en planoloog Pascal De Decker (KU Leuven).

De professor ziet de toekomst van de Vlaamse dorpen somber in. Niet dat ze gedoemd zijn om te verdwijnen, maar het proces dat nu aan de gang is, is onomkeerbaar, meent hij. Bakkers en slagers die verdwijnen, banken die wegtrekken, minder openbaar vervoer. "Dat komt niet meer terug." Hij schiet met scherp naar de overheden. "De aandacht voor het platteland is al jaren ondermaats. En nu ineens - na een verkiezingsuitslag in Nederland (waar de BoerBurgerBeweging de traditionele partijen het nakijken gaf, red.) - heeft de politiek ontdekt dat het platteland meer aandacht verdient. Heel bizar. Al sinds mensenheugnis woont de overgrote meerderheid van de verkozenen zélf op dat platteland. Het is moeilijk te begrijpen dat ze zo lang niet leken te weten dat men zich daar stiefmoederlijk behandeld voelt."

Boos naar de stembus

Het fenomeen dat zich nu in de dorpen afspeelt, is bijna één op één te vergelijken met dat in de steden eind vorige eeuw, meent De Decker. "Toen waren heel veel stadswijken verloederd, onder andere door de de-industrialisering, waarbij fabrieken sloten en de werkloosheid piekte. De mensen voelden zich over het hoofd gezien, hetgeen resulteerde in foert- en antistimmen. Extremistische partijen als Vlaams Blok haalden bij elke verkiezing meer stemmen." Kiek hetzelfde gebeurt nu in de dorpen. "Men voelt er zich - terecht - verwaarloosd. Het is paradoxaal. De bevolking groeit ook daar en gaat meer verspreid wonen, maar tegelijk wordt de weg naar de voorzieningen langer. De dorpsdokter stopt of gaat naar een huisartsenpraktijk, verschillende kruideniers worden vervangen door één superette die verder weg ligt. Wat voorheen om het hoekje lag, is daar niet meer. Er is heel veel aan het veranderen dat het leven minder comfortabel maakt. Dat maakt mensen boos. Het vertaalt zich opnieuw in de stembus. Vlaams Belang haalde bij de vorige verkiezingen hoge scores op het platteland, op plekken waar je zelfs met een vergrootglas geen migranten vindt - toch hét thema van die partij."

Het antwoord van de overheid op die onvrede is ondermaats, vindt De Decker. Er zijn nochtans pilootprojecten, werven en labo's allerhande. "Maar weinigen daarvan getuigen van een globale visie." En zulke plannen uitvoeren kost geld. Ook daar wringt het schoentje, zegt De Decker. "Alles is ondergefinancierd. Gemeenten krijgen nauwelijks de helft van hun middelen uit het Gemeentefonds, de rest moeten ze zelf zien bijeen te scharen via gemeentebelastingen. Dat lukt natuurlijk vaak niet."

Geen plan

Een nieuwe fusieringsgolf zou dat probleem kunnen oplossen. Volgens De Decker is dat een theoretisch praatje dat in de praktijk op een sof zal uitdragen. "De manier waarop men die fusies erdoor wil krijgen, is zeer dubieus. Een stad neemt er nog wat randgemeenten bij en krijgt dan

"Gemeentefusies als oplossing? Laat me het zo zeggen: twee mankepotten die samengaan, kunnen daarom nog niet lopen"

schukkerstel. Daar zit misschien wat logica in. Maar bij de kleinere gemeenten? Laat me het zo zeggen: twee mankepotten die samengaan, kunnen daarom nog niet lopen. Die blijven manken." "In het kort komt het hierop neer: de overheid is onmachtig om de situatie professioneel te managen. De ruimtelijke organisatie is nooit ernstig gesaneerd. Er was eind jaren 90 een Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, goed onderbouwd. Maar dat plan is niet uitgevoerd. Er kwamen verkiezingen, een nieuwe regering zag het anders en dat was het. Sindsdien is er geen énkkel plan gekomen dat die naam waardig is. Met visie, met wetenschappelijke onderbouwing, met oog voor de langere termijn." Nochtans gonst het al een tijd in de Weststraat over een betonstop en een bouwshif. "Die bestaan alleen maar op papier. In de praktijk blijft men op onmogelijke plannen bouwen. Er gebeurt niets coherent dat een begin van een oplossing kan zijn. Ik zie helemaal niets dat voor een kentering zou kunnen zorgen. Op geen enkel beleidsdomein is er een kant-en-klare visie. Het kan niet anders of ergens achter de schermen weet men heel goed hoe en wat er moet gebeuren, maar men blijft aanmodderen. Is dat politieke omwil? Of iets anders?"